

Секція: А7 Фізична культура і спорт	
УДК 378.147:796.071.4:364-322	
Дата першого надходження статті до видання	2026-08-03
Дата прийняття статті до друку після рецензування	2026-09-02
Дата публікації/оприлюднення	2026-09-02

СПОРТИВНЕ ВОЛОНТЕРСТВО В АДАПТИВНОМУ СПОРТІ ЯК СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ МАГІСТРІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ

Поліщук Наталія Миколаївна

доктор філософії (PhD), доцентка, кафедри фізичної культури, спорту та методики викладання

Бердянський державний педагогічний університет, Запоріжжя, Україна

e-mail: polami@ukr.net

<https://orcid.org/0000-0003-3677-1248>

Сущенко Людмила Петрівна

докторка педагогічних наук, професорка, завідувачка кафедри фітнесу і адаптивного спорту

Український державний університет імені Михайла Драгоманова, Київ, Україна

e-mail: ludapeti@ukr.net

<https://orcid.org/0000-0002-2461-3739>

Кузьменко Вікторія Юрївна

старша викладачка кафедри фітнесу і адаптивного спорту

Український державний університет імені Михайла Драгоманова, Київ, Україна

<https://orcid.org/0000-0001-7405-5299>

Анотація. Актуальність. Розвиток адаптивного спорту посилює потребу у фахівцях, здатних організовувати безпечну та етично коректну взаємодію зі спортсменами з інвалідністю, працювати в міждисциплінарній команді та поєднувати спортивно-педагогічні, комунікативні й організаційні функції. Для другого (магістерського) рівня особливого значення набувають практико-орієнтовані форми навчання, що забезпечують перенесення академічних знань у реальні професійні ситуації. Спортивне волонтерство має такий потенціал, однак його освітня функція у професійній підготовці майбутніх магістрів фізичної культури і спорту до роботи в адаптивному спорті потребує системного обґрунтування. Мета: теоретично обґрунтувати педагогічний потенціал спортивного волонтерства в адаптивному спорті для професійної підготовки майбутніх магістрів фізичної культури і спорту та розробити модель його інтеграції в освітній процес. Методи. Проаналізовано 20 рецензованих публікацій 2022–2025 років. Застосовано аналіз, синтез, порівняння, контент-аналіз, тематичне кодування, структурно-функціональне моделювання та описову статистику. Результати. Зарубіжні джерела становили 65 %, українські – 35 %. 45 % праць безпосередньо стосувалися спортивного волонтерства, 40 % – service-learning і практико-орієнтованого формування компетентностей, 15 % – професійної підготовки та адаптивного спорту. Виокремлено п'ять компонентів професійного розвитку майбутніх магістрів фізичної культури і спорту: мотиваційно-ціннісний, когнітивно-методичний, діяльнісно-організаційний, комунікативно-інклюзивний і рефлексивно-професійний. Запропоновано трьохетапну модель: діагностико-підготовчий, діяльнісно-сервісний і рефлексивно-оцінювальний етапи. Наукова новизна. Вперше спортивне волонтерство концептуалізовано як педагогічний механізм професійної підготовки магістрів до

діяльності в адаптивному спорті через систему п'яти взаємопов'язаних компонентів і трьохетапну модель інтеграції. Практичне значення. Запропонована модель може використовуватися в освітніх компонентах, практиках і партнерських проєктах закладів вищої освіти зі спортивними та громадськими організаціями. Висновки. Спортивне волонтерство доцільно розглядати як структурований освітній механізм набуття професійного досвіду, а не лише як позааудиторну активність. Його педагогічна результативність пов'язана з попередньою підготовкою, наставництвом, професійно значущими ролями, безпосередньою інклюзивною взаємодією та обов'язковою рефлексією.

Ключові слова: service-learning, досвідне навчання, інклюзивна взаємодія, професійні компетентності, рефлексивна практика, наставництво, освітня модель, соціальна відповідальність.

SPORTS VOLUNTEERING IN ADAPTIVE SPORT FOR MASTER'S TRAINING IN PHYSICAL CULTURE AND SPORT

Nataliia Mykolaivna Polishchuk

Doctor of Philosophy (PhD), Associate Professor, Head of the Department of Physical Culture, Sports and Teaching Methods

Berdyansk State Pedagogical University, Zaporizhzhia, Ukraine

e-mail: polami@ukr.net

<https://orcid.org/0000-0003-3677-1248>

Liudmyla Petrivna Sushchenko

Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Head of the Department of Fitness and Adaptive Sport

Mykhailo Drahomanov Ukrainian State University, Kyiv, Ukraine

e-mail: ludapeti@ukr.net

<https://orcid.org/0000-0002-2461-3739>

Viktoriiia Yuriivna Kuzmenko

Senior Lecturer, Department of Fitness and Adaptive Sport

Mykhailo Drahomanov Ukrainian State University, Kyiv, Ukraine

<https://orcid.org/0000-0001-7405-5299>

Abstract. Relevance. The development of adaptive sports is increasing the demand for professionals capable of organizing safe and ethically appropriate interaction with athletes with disabilities, working effectively within interdisciplinary teams, and integrating sports-pedagogical, communicative, and organizational functions. At the second (master's) level, practice-oriented forms of learning that facilitate the transfer of academic knowledge to real-life professional situations are of particular importance. Sports volunteering has considerable potential in this regard; however, its educational function in the professional training of future master's students in physical culture and sport for work in adaptive sports requires systematic theoretical substantiation. Aim. To theoretically substantiate the pedagogical potential of sports volunteering in adaptive sports for the professional training of future master's students in physical culture and sport and to develop a model for its integration into the educational process. Methods. Twenty peer-reviewed publications published between 2022 and 2025 were analyzed. The study employed analysis, synthesis, comparison, content analysis, thematic coding, structural-functional modeling, and descriptive statistics. Results. International sources accounted for 65% of the analyzed publications, while Ukrainian sources represented 35%. Of the reviewed studies, 45% directly addressed sports volunteering, 40% focused on service-

learning and practice-oriented competency development, and 15% examined professional training and adaptive sports. Five components of the professional development of future master's students in physical culture and sport were identified: motivational and value-based, cognitive and methodological, activity and organizational, communicative and inclusive, and reflective and professional. A three-stage model was proposed, comprising the diagnostic-preparatory, activity-service, and reflective-evaluative stages. Scientific novelty. For the first time, sports volunteering is conceptualized as a pedagogical mechanism of master's-level professional training for work in adaptive sport through a system of five interconnected components and a three-stage integration model. Practical significance. The proposed model can be used in educational components, professional practice, and partnership projects of higher education institutions with sports and civic organizations. Conclusions. Sports volunteering should be regarded as a structured educational mechanism for acquiring professional experience rather than merely as an extracurricular activity. Its pedagogical effectiveness is associated with prior preparation, mentoring, professionally relevant roles, direct inclusive interaction, and mandatory reflection.

Keywords: service-learning, experiential learning, inclusive interaction, professional competencies, reflective practice, mentoring, educational model, social responsibility.

Вступ

Актуальність проблеми.

Розвиток адаптивного спорту актуалізує підготовку фахівців, які володіють спеціалізованими знаннями, здатні забезпечувати доступну комунікацію, безпечну організацію занять і партнерську взаємодію з особами з інвалідністю. На другому (магістерському) рівні важливо не лише поглиблювати теоретичні знання, а й формувати здатність аналізувати складні професійні ситуації, приймати обґрунтовані рішення, координувати учасників і переносити академічні знання у практику. Спортивне волонтерство може виконувати функцію досвідного навчання, оскільки створює реальні ситуації взаємодії та відповідальності. Українські дослідники наголошують на значенні студентства для спортивного волонтерства [2], а роботи з адаптивного спорту підкреслюють необхідність спеціальної підготовки волонтерів, етичних норм і методичного забезпечення [4–6]. Міжнародні дослідження service-learning пов'язують практичний досвід із розвитком професійних, комунікативних і просоціальних компетентностей [8; 11; 14; 15; 18; 20].

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Вчені І. Когут та О. Степанюк систематизували організаційно-методичні засади спортивної волонтерської діяльності в освітніх закладах [2], проаналізували міжнародний досвід програми Спеціальних Олімпіад «Об'єднаний спорт» [3], розкрили сутність волонтерства в адаптивному спорті [4] та запропонували навчально-методичне забезпечення і технологію підготовки волонтерів до роботи зі спортсменами з інвалідністю [5; 6]. Ці праці визначають зміст підготовки волонтера, але не розглядають волонтерську практику як окремий механізм професійного розвитку магістрів. Професійна підготовка фахівців фізичної культури і спорту ґрунтується на системному, компетентнісному, аксіологічному та інших взаємопов'язаних підходах [1]. Аналіз зарубіжних освітніх програм підтверджує важливе місце адаптивного фізичної культури у фаховій освіті та необхідність спеціалізованих знань з інклюзивного спорту, оцінювання й програмування [7]. Найближчою педагогічною рамкою до освітньо організованого волонтерства є service-learning. Дослідження показують його потенціал для розвитку професійної компетентності, комунікації, громадянських установок, ставлення до різноманіття та осіб з інвалідністю [8; 9; 11; 14–16; 18; 20]. Водночас Е. Н. Kwon та співавтори показали, що короточасні проекти не гарантують статистично значущих змін усіх складників ставлення [14], що вказує на необхідність тривалого й педагогічно структурованого досвіду. Мотиваційний вимір волонтерства підтверджено

на великих вибірках студентів і волонтерів [12; 19]. Систематичний огляд спортивного волонтерства у сфері інвалідності встановив домінування внутрішніх мотивів і водночас дефіцит досліджень, спеціально присвячених disability sport [17].

Виділення невирішеної частини проблеми.

Попри наявний науковий доробок, невирішеним залишається питання інтеграції спортивного волонтерства в освітній процес другого (магістерського) рівня як цілісного механізму професійного розвитку. Наявні роботи переважно зосереджені на мотивації та менеджменті волонтерів або на service-learning у бакалаврських програмах; відсутня інтегративна модель, що поєднує спортивне волонтерство, адаптивний спорт і результати навчання магістрів фізичної культури і спорту.

Мета статті.

Мета статті — обґрунтувати педагогічний потенціал спортивного волонтерства в адаптивному спорті для професійної підготовки магістрів фізичної культури і спорту та розробити модель його інтеграції в освітній процес другого (магістерського) рівня.

Наукова новизна.

Вперше спортивне волонтерство в адаптивному спорті концептуалізовано як педагогічний механізм магістерської підготовки, у якому поєднано п'ять компонентів професійного розвитку та трьохетапну логіку інтеграції волонтерського досвіду в освітній процес.

Практичне значення.

Практичне значення результатів полягає у можливості використання запропонованої моделі в освітніх компонентах другого (магістерського) рівня, практиках і партнерських проєктах університетів зі спортивними та громадськими організаціями.

Методологія

Методи дослідження.

Для одержання результатів використано комплекс взаємопов'язаних методів. Контент-аналіз застосовано для систематизації змісту 20 рецензованих публікацій; тематичне кодування — для виокремлення повторюваних професійно-освітніх результатів; порівняння — для зіставлення українських і зарубіжних підходів; аналіз, синтез та узагальнення — для інтеграції теоретичних положень; структурно-функціональне моделювання — для побудови трьохетапної моделі інтеграції спортивного волонтерства; описову статистику — для кількісної характеристики структури джерельної бази.

Джерела даних.

Джерельну базу становили 20 рецензованих публікацій 2022–2025 років. Матеріали добирали за критеріями відповідності спортивному волонтерству, service-learning, адаптивній фізичній активності або професійній підготовці, належності до визначеного часового інтервалу та наявності перевірюваних бібліографічних реквізитів і DOI. Людей як учасників дослідження не залучали, тому інформована згода та дозвіл етичної комісії для цього документ-аналітичного етапу не застосовувалися.

Інструменти аналізу.

Інструментальну основу аналізу становила схема кодування публікацій за роком, походженням авторів, домінантним тематичним фокусом, дизайном і описаними професійно-освітніми результатами. Кількісне узагальнення здійснювали за абсолютними частотами (n) і частками (%). Статистичні критерії перевірки гіпотез не застосовували через документ-аналітичний дизайн дослідження.

Обмеження дослідження.

Обмеження дослідження зумовлені цільовою вибіркою 20 публікацій і тим, що значна частина емпіричних робіт виконана на вибірках здобувачів першого (бакалаврського) рівня. Тому запропонована модель має теоретико-методичний

характер і потребує подальшої емпіричної перевірки саме серед магістрів фізичної культури і спорту.

Результати

Із 20 проаналізованих джерел 13 (65 %) належали зарубіжним авторам і 7 (35 %) – українським. У кожному з років 2022–2025 було представлено по 5 робіт (25 %). Дев'ять публікацій (45 %) безпосередньо стосувалися спортивного волонтерства, вісім (40 %) – service-learning і практико-орієнтованого розвитку компетентностей, три (15 %) – професійної підготовки та адаптивної фізичної культури. Емпіричні дослідження становили 65 %, теоретичні, оглядові та документ-аналітичні – 35 %.

Таблиця 1

Структура проаналізованої джерельної бази

Ознака	Категорія	n	%
Походження публікацій	Українські автори	7	35
Походження публікацій	Зарубіжні автори	13	65
Рік	2022	5	25
Рік	2023	5	25
Рік	2024	5	25
Рік	2025	5	25
Домінантний тематичний фокус	Спортивне волонтерство / disability sport volunteering	9	45
Домінантний тематичний фокус	Service-learning і практико-орієнтовані компетентності	8	40
Домінантний тематичний фокус	Професійна підготовка / адаптивна фізична культура	3	15
Дизайн	Емпіричні дослідження	13	65
Дизайн	Теоретичні, оглядові та документ-аналітичні роботи	7	35

Тематичний синтез дозволив виокремити п'ять взаємопов'язаних компонентів професійного розвитку магістрів фізичної культури і спорту. Мотиваційно-ціннісний компонент охоплює соціальну відповідальність, внутрішню мотивацію та професійний інтерес [4; 12; 17; 19]. Когнітивно-методичний – знання про адаптивну фізичну активність, доступність, безпеку та методику організації занять [5–7; 13; 14]. Діяльнісно-організаційний пов'язаний із плануванням, координацією і прийняттям ситуативних рішень [3; 5; 6; 11; 20]. Комунікативно-інклюзивний відображає партнерську взаємодію, повагу до автономії та подолання стереотипів [9; 11; 14; 18]. Рефлексивно-професійний охоплює самооцінювання, аналіз труднощів і трансфер досвіду в майбутню діяльність [8; 15; 16; 20]. Узагальнену компонентну структуру подано на рис. 1.

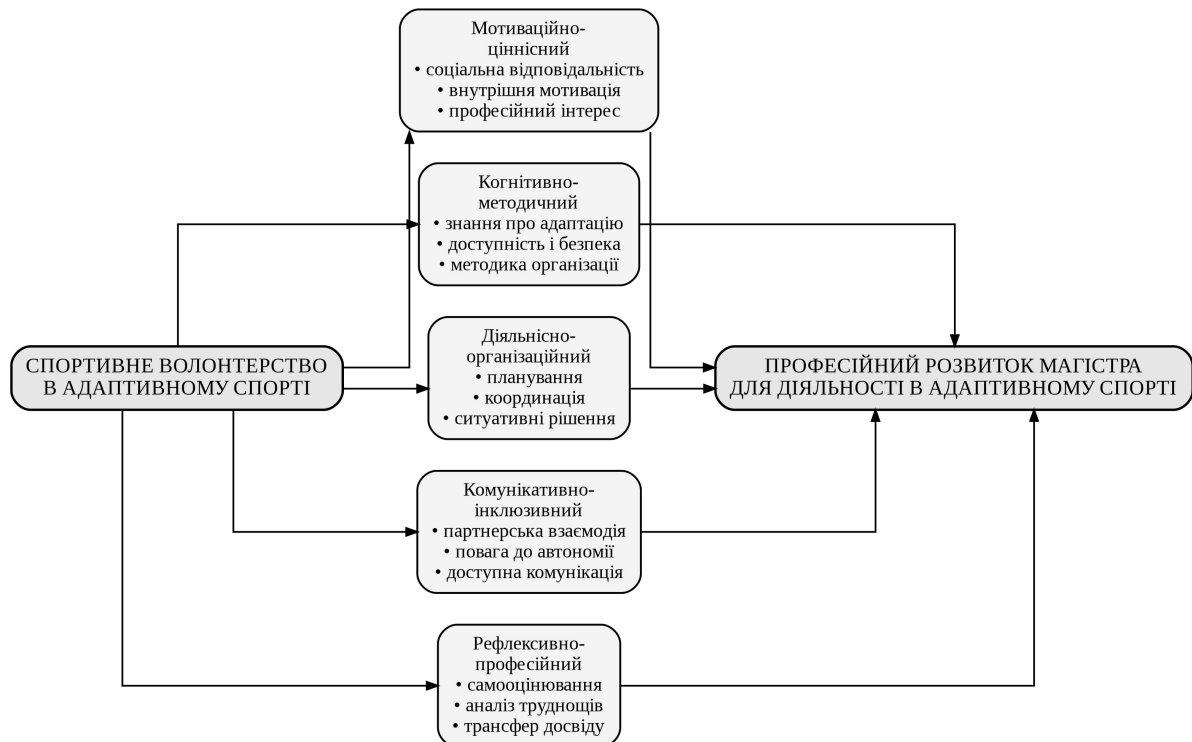

Рис. 1. Компонентна структура професійного розвитку майбутніх магістрів фізичної культури і спорту засобами спортивного волонтерства в адаптивному спорті

У професійній підготовці магістрів волонтерська роль має поступово ускладнюватися: від спостереження й асистування до координації малої ділянки роботи, аналізу ризиків, оцінювання доступності та підготовки рекомендацій. На цій основі запропоновано трьохетапну модель інтеграції волонтерства в освітній процес (рис. 2).

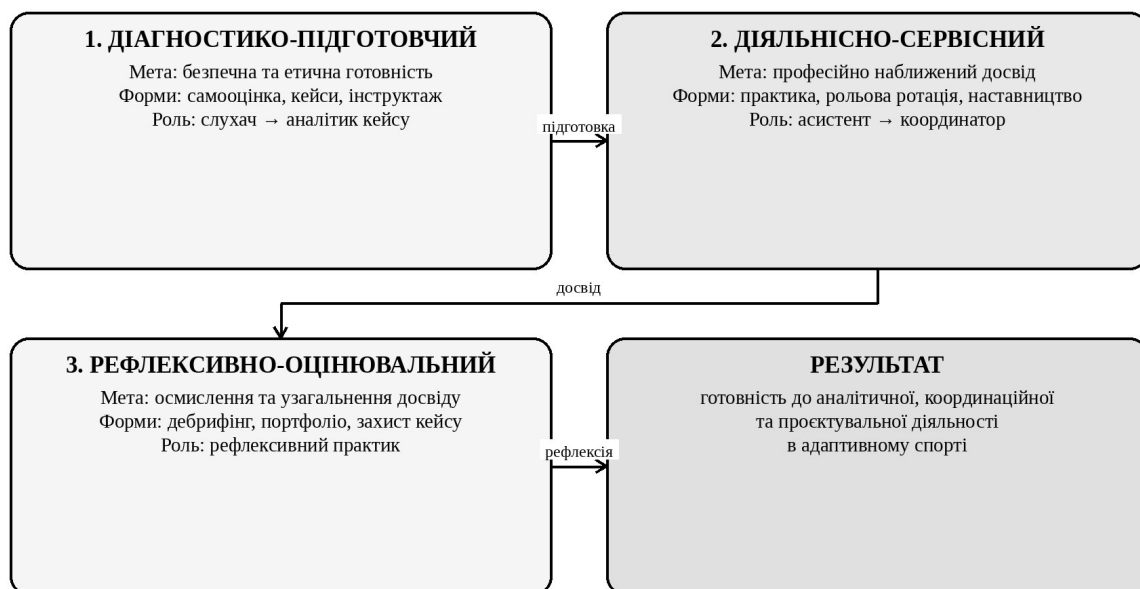

Рис. 2. Трьохетапна модель інтеграції спортивного волонтерства в магістерську підготовку

Діагностико-підготовчий етап забезпечує етичну, комунікативну й безпекову готовність. Діяльнісно-сервісний передбачає автентичну практику з наставництвом і професійно значущими ролями. Рефлексивно-оцінювальний перетворює досвід на усвідомлений результат через дебрифінг, портфоліо та аналіз професійних кейсів. Така

послідовність відповідає висновкам про значення спеціальної підготовки волонтерів [5; 6; 17] і рефлексії в service-learning [15; 16]. Узагальнений механізм трансформації цього досвіду у професійну компетентність представлено на рис. 3.

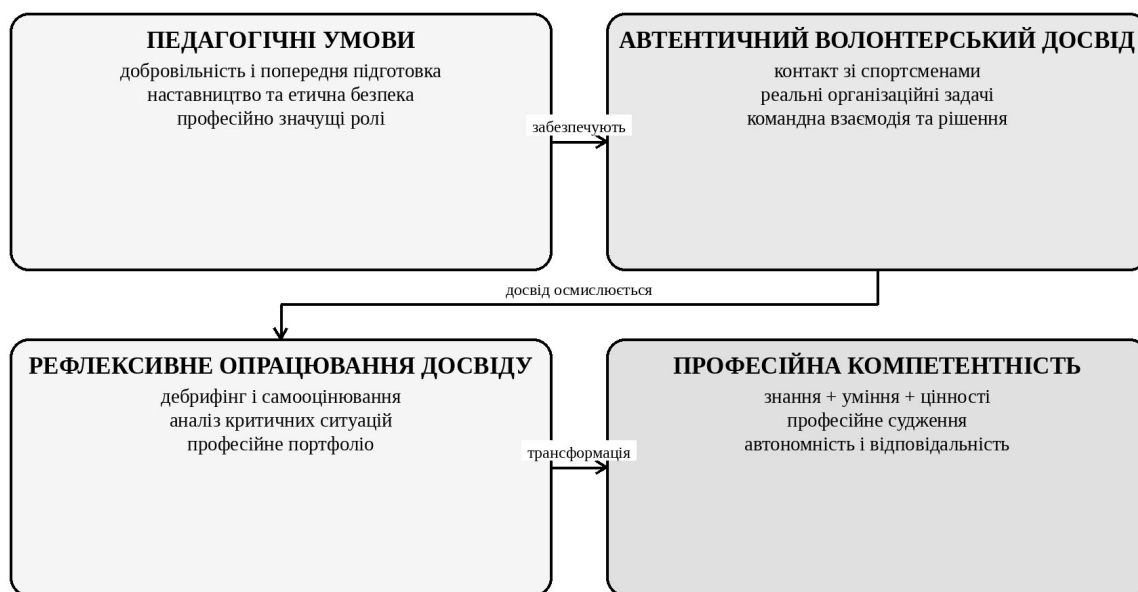

Рис. 3. Педагогічний механізм трансформації волонтерського досвіду у професійну компетентність майбутніх магістрів фізичної культури і спорту
Обговорення

Інтерпретація результатів.

Результати узгоджуються з даними про зв'язок внутрішньої мотивації та приналежності до волонтерської спільноти з якістю виконання ролі й наміром продовжувати волонтерство [12], а також із систематичним оглядом, який підкреслює значення внутрішніх мотивів і спеціальної підготовки у disability sport [17]. Водночас наша модель зміщує акцент із менеджменту волонтерів на освітній результат магістра: змістовна роль повинна бути пов'язана з конкретними професійними компетентностями.

Порівняння з іншими дослідженнями.

Service-learning дослідження підтверджують, що реальна суспільно корисна діяльність може сприяти професійним, педагогічним, комунікативним і просоціальним результатам [11; 18; 20]. Водночас неоднозначність ефектів коротких проєктів [14] і можливе зниження частини результатів у відстроченому вимірюванні [15] свідчать, що одинична участь у заході не може вважатися достатньою. Саме тому запропоновано цикл «підготовка – діяльність – рефлексія» та поступове ускладнення професійних ролей. Важливим є етичний аспект. Волонтер не повинен підміняти автономію спортсмена надмірною опікою. Освітньо значущою є здатність запитувати про потребу в допомозі, коректно комунікувати та діяти в межах компетентності. Дані інклюзивних service-learning програм показують, що рівноправна взаємодія може сприяти зменшенню стереотипів і професійній впевненості [9]. Волонтерська практика при цьому не замінює системного вивчення адаптивного спорту, а інтегрує знання в реальну професійну ситуацію [7].

Наукова новизна (розгорнуто).

Уперше спортивне волонтерство в адаптивному спорті представлено не лише як ресурс спортивного заходу або форму громадської активності, а як педагогічний механізм магістерської підготовки. Запропонована модель поєднує п'ять компонентів професійного розвитку — мотиваційно-ціннісний, когнітивно-методичний, діяльнісно-

організаційний, комунікативно-інклюзивний і рефлексивно-професійний — із трьома послідовними етапами: діагностико-підготовчим, діяльнісно-сервісним і рефлексивно-оцінювальним. Набуло подальшого розвитку положення про практико-орієнтоване навчання через конкретизацію професійно значущих ролей, наставництва та обов'язкової рефлексії як умов трансформації волонтерського досвіду у професійну компетентність магістра.

Практичне значення (розгорнуто).

Запропонована модель може бути використана під час проектування освітніх компонентів другого (магістерського) рівня, організації практик, service-learning проєктів і співпраці закладів вищої освіти зі спортивними та громадськими організаціями. Діагностико-підготовчий етап може бути реалізований через самооцінювання, кейси та інструктаж; діяльнісно-сервісний — через практику, ротацію професійних ролей і наставництво; рефлексивно-оцінювальний — через дебрифінг, професійне портфоліо та захист кейсу. Така побудова дає змогу пов'язувати реальну волонтерську участь із конкретними професійними компетентностями магістрів, не підміняючи нею системне вивчення адаптивного спорту.

Висновки

1. Встановлено, що спортивне волонтерство в адаптивному спорті має педагогічний потенціал для професійної підготовки майбутніх магістрів фізичної культури і спорту за умови його організації як структурованого досвідного навчання, а не епізодичної позааудиторної активності.

2. Обґрунтовано п'ять компонентів професійного розвитку: мотиваційно-ціннісний, когнітивно-методичний, діяльнісно-організаційний, комунікативно-інклюзивний і рефлексивно-професійний.

3. Запропоновано трьохетапну модель інтеграції волонтерства: діагностико-підготовчий, діяльнісно-сервісний та рефлексивно-оцінювальний етапи. Її ключовими умовами є добровільність, підготовка, наставництво, професійно значущі ролі та рефлексія.

Перспективи подальших досліджень пов'язані з емпіричною апробацією моделі серед магістрів фізичної культури і спорту, валідизацією діагностичного інструментарію та порівнянням результатів до, безпосередньо після та через визначений час після волонтерської практики.

Список використаних джерел

1. Горохов С., Яременко С. Методологічні підходи у професійній підготовці майбутніх фахівців фізичної культури і спорту. Педагогічні науки. 2024. Т. 27, № 1. С. 96–102. DOI: <https://doi.org/10.33989/2524-2474.2024.1.308746>.
2. Когут І., Степанюк О. Організаційно-методичні особливості реалізації спортивної волонтерської діяльності в освітніх закладах України та світу. Теорія і методика фізичного виховання і спорту. 2022. № 2. С. 71–75. DOI: <https://doi.org/10.32652/tmfvs.2022.2.71-75>.
3. Степанюк О., Когут І. Міжнародний досвід реалізації волонтерської програми Спеціальних Олімпіад «Об'єднаний спорт». Теорія і методика фізичного виховання і спорту. 2023. № 2. С. 74–80. DOI: <https://doi.org/10.32652/tmfvs.2023.2.74-80>.
4. Степанюк О., Когут І. Сутність волонтерської діяльності в адаптивному спорті. Sport Science Spectrum. 2024. № 2. С. 110–120. DOI: <https://doi.org/10.32782/spectrum/2024-2-15>.
5. Степанюк О., Когут І. Структура та зміст навчально-методичного забезпечення підготовки волонтерів в адаптивному спорті. Sport Science Spectrum. 2025. № 3. С. 80–88. DOI: <https://doi.org/10.32782/spectrum/2025-3-12>.

6. Степанюк О. В., Когут І. О. Технологія підготовки волонтерів до роботи зі спортсменами з інвалідністю. *Rehabilitation and Recreation*. 2025. Т. 19, № 4. С. 218–234. DOI: <https://doi.org/10.32782/2522-1795.2025.19.4.20>.
7. Щепотіна Н. Місце адаптивної фізичної культури в процесі підготовки майбутніх фахівців з фізичного виховання в зарубіжних країнах. *Фізична культура, спорт та здоров'я нації*. 2024. № 17(36). С. 454–462. DOI: [https://doi.org/10.31652/2071-5285-2024-17\(36\)-454-462](https://doi.org/10.31652/2071-5285-2024-17(36)-454-462).
8. Abellán J. External practices through service-learning in physical education with people with intellectual disabilities. *Diario de Practicum*. 2022. Vol. 7, No. 1. P. 40–55. DOI: <https://doi.org/10.24310/RevPracticumrep.v7i1.14633>.
9. Aguado-Gómez R., Calle-Molina M.-T., Sanz-Arribas I. Inclusive service learning: contributions from an acrosport programme for university students with and without intellectual disabilities. *Frontiers in Psychology*. 2025. Vol. 16. Article 1648931. DOI: <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2025.1648931>.
10. Angosto Sánchez S. Research proposal on the formation of university sports volunteers. *SPORT TK-EuroAmerican Journal of Sport Sciences*. 2023. Vol. 12. Article 12. DOI: <https://doi.org/10.6018/sportk.493211>.
11. García-Taibo O., Martín-López I. M., Baena-Morales S., Rodríguez-Fernández J. E. The impact of service-learning on the prosocial and professional competencies in undergraduate physical education students and its effect on fitness in recipients. *International Journal of Environmental Research and Public Health*. 2023. Vol. 20, No. 20. Article 6918. DOI: <https://doi.org/10.3390/ijerph20206918>.
12. Han K., Kim K. T. Volunteering in adaptive sport: effects of altruistic and egoistic motivation on performance and sustained intention. *Frontiers in Sports and Active Living*. 2025. Vol. 7. Article 1592202. DOI: <https://doi.org/10.3389/fspor.2025.1592202>.
13. Hauck J., Felzer-Kim I. The perspectives of preservice kinesiology students concerning autism and physical activity: differences by adapted physical activity exposure. *Journal of Physical Activity and Health*. 2023. Vol. 20, No. 3. P. 180–192. DOI: <https://doi.org/10.1123/jpah.2022-0027>.
14. Kwon E. H., Park J., Kim T. Investigating the impact of adapted physical education service-learning projects on preservice teachers' attitudes toward individuals with disabilities. *Journal of Exercise Rehabilitation*. 2022. Vol. 18, No. 1. P. 74–78. DOI: <https://doi.org/10.12965/jer.2142654.327>.
15. Maravé-Vivas M., Gil-Gómez J., Valverde-Esteve T., Salvador-Garcia C., Chiva-Bartoll O. A longitudinal study of the effects of service-learning on physical education teacher education students. *Frontiers in Psychology*. 2022. Vol. 13. Article 787346. DOI: <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.787346>.
16. Matthews N., Sweatman M., Seaman R., Bremer E. From personal development to social change: investigating the long-term impact of an adapted physical activity service-learning program. *International Journal of Research on Service-Learning and Community Engagement*. 2024. Vol. 12, No. 1. DOI: <https://doi.org/10.37333/001c.127558>.
17. Muñoz-Llerena A., Angosto S., Pérez-Campos C., Alcaraz-Rodríguez V. A systematic review of volunteer motivation and satisfaction in disability sports organizations. *Disabilities*. 2025. Vol. 5, No. 2. Article 33. DOI: <https://doi.org/10.3390/disabilities5020033>.
18. Park J., Garcia E., Ichihara M., Jung T., Narasaki-Jara M. Effect of service-learning physical activity programs on kinesiology students' attitudes toward people with disabilities. *Journal of Experiential Education*. 2024. Vol. 47, No. 4. P. 591–601. DOI: <https://doi.org/10.1177/10538259241245712>.
19. Rozmiarek M., Grajek M., Malchrowicz-Moško E., Krupa-Kotara K., Burgos J., Martínez Aguirre-Betolaza A., Castañeda-Babarro A. Selected motivations of student sports volunteers

in terms of professional activity and previous volunteering experience. *Sustainability*. 2023. Vol. 15, No. 13. Article 10531. DOI: <https://doi.org/10.3390/su151310531>.

20. Ruiz-Montero P. J., Santos-Pastor M. L., Martínez-Muñoz L. F., Chiva-Bartoll O. Influencia del aprendizaje-servicio universitario sobre la competencia profesional en estudiantes de titulaciones de actividad física y deporte. *Educación XX1*. 2022. Vol. 25, No. 1. P. 119–141. DOI: <https://doi.org/10.5944/educXX1.30533>.

References

1. Horokhov, S., & Yaremenko, S. (2024). Methodological approaches in professional training of future specialists in physical culture and sports. *Pedagogical Sciences*, 27(1), 96–102. <https://doi.org/10.33989/2524-2474.2024.1.308746>
2. Kohut, I., & Stepaniuk, O. (2022). Organizational and methodological features of implementation of sports volunteer activities in educational institutions of Ukraine and the world. *Theory and Methods of Physical Education and Sports*, 2, 71–75. <https://doi.org/10.32652/tmfvs.2022.2.71-75>
3. Stepaniuk, O., & Kohut, I. (2023). International experience of implementation of the Special Olympics volunteer program “Unified Sports”. *Theory and Methods of Physical Education and Sports*, 2, 74–80. <https://doi.org/10.32652/tmfvs.2023.2.74-80>
4. Stepaniuk, O., & Kohut, I. (2024). The essence of volunteer activity in adaptive sports. *Sport Science Spectrum*, 2, 110–120. <https://doi.org/10.32782/spectrum/2024-2-15>
5. Stepaniuk, O., & Kohut, I. (2025a). The structure and content of educational and methodological provision for volunteer training in adaptive sport. *Sport Science Spectrum*, 3, 80–88. <https://doi.org/10.32782/spectrum/2025-3-12>
6. Stepaniuk, O. V., & Kohut, I. O. (2025b). Technology of training volunteers to work with athletes with disabilities. *Rehabilitation and Recreation*, 19(4), 218–234. <https://doi.org/10.32782/2522-1795.2025.19.4.20>
7. Shchepotina, N. (2024). The place of adaptive physical culture in the process of training future specialists in physical education in foreign countries. *Physical Culture, Sports and Health of the Nation*, 17(36), 454–462. [https://doi.org/10.31652/2071-5285-2024-17\(36\)-454-462](https://doi.org/10.31652/2071-5285-2024-17(36)-454-462)
8. Abellán, J. (2022). External practices through service-learning in physical education with people with intellectual disabilities. *Diario de Practicum*, 7(1), 40–55. <https://doi.org/10.24310/RevPracticumrep.v7i1.14633>
9. Aguado-Gómez, R., Calle-Molina, M.-T., & Sanz-Arribas, I. (2025). Inclusive service learning: Contributions from an acrosport programme for university students with and without intellectual disabilities. *Frontiers in Psychology*, 16, 1648931. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2025.1648931>
10. Angosto Sánchez, S. (2023). Research proposal on the formation of university sports volunteers. *SPORT TK-EuroAmerican Journal of Sport Sciences*, 12, 12. <https://doi.org/10.6018/sportk.493211>
11. García-Taibo, O., Martín-López, I. M., Baena-Morales, S., & Rodríguez-Fernández, J. E. (2023). The impact of service-learning on the prosocial and professional competencies in undergraduate physical education students and its effect on fitness in recipients. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 20(20), 6918. <https://doi.org/10.3390/ijerph20206918>
12. Han, K., & Kim, K. T. (2025). Volunteering in adaptive sport: Effects of altruistic and egoistic motivation on performance and sustained intention. *Frontiers in Sports and Active Living*, 7, 1592202. <https://doi.org/10.3389/fspor.2025.1592202>
13. Hauck, J., & Felzer-Kim, I. (2023). The perspectives of preservice kinesiology students concerning autism and physical activity: Differences by adapted physical activity exposure. *Journal of Physical Activity and Health*, 20(3), 180–192. <https://doi.org/10.1123/jpah.2022-0027>

14. Kwon, E. H., Park, J., & Kim, T. (2022). Investigating the impact of adapted physical education service-learning projects on preservice teachers' attitudes toward individuals with disabilities. *Journal of Exercise Rehabilitation, 18*(1), 74–78. <https://doi.org/10.12965/jer.2142654.327>
15. Maravé-Vivas, M., Gil-Gómez, J., Valverde-Esteve, T., Salvador-Garcia, C., & Chiva-Bartoll, O. (2022). A longitudinal study of the effects of service-learning on physical education teacher education students. *Frontiers in Psychology, 13*, 787346. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.787346>
16. Matthews, N., Sweatman, M., Seaman, R., & Bremer, E. (2024). From personal development to social change: Investigating the long-term impact of an adapted physical activity service-learning program. *International Journal of Research on Service-Learning and Community Engagement, 12*(1). <https://doi.org/10.37333/001c.127558>
17. Muñoz-Llerena, A., Angosto, S., Pérez-Campos, C., & Alcaraz-Rodríguez, V. (2025). A systematic review of volunteer motivation and satisfaction in disability sports organizations. *Disabilities, 5*(2), 33. <https://doi.org/10.3390/disabilities5020033>
18. Park, J., Garcia, E., Ichihara, M., Jung, T., & Narasaki-Jara, M. (2024). Effect of service-learning physical activity programs on kinesiology students' attitudes toward people with disabilities. *Journal of Experiential Education, 47*(4), 591–601. <https://doi.org/10.1177/10538259241245712>
19. Rozmiarek, M., Grajek, M., Malchrowicz-Moško, E., Krupa-Kotara, K., Burgos, J., Martínez Aguirre-Betolaza, A., & Castañeda-Babarro, A. (2023). Selected motivations of student sports volunteers in terms of professional activity and previous volunteering experience. *Sustainability, 15*(13), 10531. <https://doi.org/10.3390/su151310531>
20. Ruiz-Montero, P. J., Santos-Pastor, M. L., Martínez-Muñoz, L. F., & Chiva-Bartoll, O. (2022). Influencia del aprendizaje-servicio universitario sobre la competencia profesional en estudiantes de titulaciones de actividad física y deporte. *Educación XX1, 25*(1), 119–141. <https://doi.org/10.5944/educXX1.30533>